

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 84/15

Luksemburg, 16 lipca 2015 r.

Wyrok w sprawie C-83/14
CEZ Razpredelenie Byłgarija AD / Komisija za zasztita ot diskriminacija

Montaż liczników energii elektrycznej na niedostępnej wysokości w dzielnicy gęsto zamieszkaną przez Romów może stanowić dyskryminację ze względu na pochodzenie etniczne, gdy takie same liczniki są montowane w innych dzielnicach na zwykłej wysokości

Nawet przyjmując założenie, że ustalono, iż liczniki stanowiły przedmiot nadużycia w tej dzielnicy, taka praktyka wydaje się być nadmierna w stosunku do dwojakiego celu polegającego na zapewnieniu bezpieczeństwa przesyłowej sieci elektroenergetycznej oraz właściwego monitorowania zużycia energii elektrycznej

Dyrektywa Unii w sprawie równego traktowania¹ zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu na rasę lub pochodzenie etniczne, w szczególności w odniesieniu do dostępu do dóbr i usług oraz dostaw dóbr i usług.

Anelija Nikołowa prowadzi sklep spożywczy znajdujący się w dzielnicy „Gizdowa Machała” miasta Dupnica (Bułgaria). Dzielnica ta jest zasadniczo zamieszkała przez osoby romskiego pochodzenia.

W latach 1999 i 2000 CEZ RB, spółka dystrybucji energii elektrycznej, zainstalowała liczniki energii elektrycznej wszystkich odbiorców w tej dzielnicy na betonowych słupach napowietrznej sieci elektroenergetycznej na wysokości od 6 do 7 metrów. W innych dzielnicach miasta – w których ludność romska nie jest tak liczna – liczniki zamontowane przez CEZ RB umieszczono na wysokości 1,70 metra, najczęściej bezpośrednio u odbiorców lub na ścianach zewnętrznych budynków lub na ogrodzeniach. Zdaniem CEZ RB to odmienne traktowanie jest uzasadnione licznymi manipulacjami i uszkodzeniami liczników energii elektrycznej, a także bezprawnymi przyłączeniami do sieci w tej dzielnicy.

W grudniu 2008 r. A. Nikołowa wniosła skargę do Komisija za zasztita ot diskriminacija (komisji ds. ochrony przed dyskryminacją lub „KZD”), podnosząc, że montaż liczników w miejscu niedostępnym wynika z faktu, że większość mieszkańców rozpatrywanej dzielnicy jest romskiego pochodzenia. Pomimo, że sama nie jest Romką, A. Nikołowa uważa, iż ona także jest ofiarą dyskryminacji ze względu na zaskarżoną praktykę CEZ RB.

KDZ stwierdziła, że A. Nikołowa faktycznie jest ofiarą dyskryminacji w porównaniu do klientów, których liczniki umieszczono w dostępnych miejscach. CEZ RB wniosła wówczas skargę na tę decyzję do Administratiwen syd Sofia–grad (sądu administracyjnego w Sofii, Bułgaria). Sąd ten skierował do Trybunału Sprawiedliwości pytanie, czy sporna praktyka stanowi zabronioną dyskryminację ze względu na pochodzenie etniczne.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał wskazał, po pierwsze, że **zasadę równego traktowania stosuje się nie tylko do osób o określonym pochodzeniu etnicznym, lecz także do osób które, choć nie mają takiego pochodzenia etnicznego, są wraz z tą pierwszą kategorią osób poddane mniej przychylnemu traktowaniu lub znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji ze względu na dyskryminujący środek.**

¹ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180, s. 22).

Po drugie, Trybunał podkreślił, że obecność w rozpatrywanej dzielnicy mieszkańców o innym niż romskie pochodzeniu nie wyklucza sama w sobie tego, iż sporna praktyka została wdrożona ze względu na wspólne pochodzenie etniczne większości mieszkańców tej dzielnicy (to jest romskie pochodzenie etniczne). Bułgarski sąd powinien jednak **uwzględnić wszystkie okoliczności związane ze sporną praktyką w celu określenia, czy faktycznie została ona wdrożona z takiego względu o charakterze etnicznym i skutkuje zatem bezpośrednią dyskryminacją**, o której mowa w dyrektywie.

Do okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w tym zakresie, należy w szczególności fakt, że sporna praktyka została wdrożona wyłącznie w dzielnicach zamieszkałych głównie przez bułgarskich obywateli romskiego pochodzenia. Podobnie fakt, że CEZ RB potwierdziła w postępowaniu przed KZD, iż uszkodzenia i bezprawne przyłączenia można zasadniczo przypisać osobom romskiego pochodzenia może sugerować, że sporna praktyka opiera się na stereotypach lub uprzedzeniach o charakterze etnicznym.

Bułgarski sąd będzie także musiał uwzględnić narzucony, uogólniony i trwały charakter spornej praktyki. Praktyka ta obejmuje bowiem bez rozróżnienia wszystkich mieszkańców rozpatrywanej dzielnicy, niezależnie od tego, czy ich indywidualne liczniki stanowiły przedmiot nadużycia, a także niezależnie od tego, kto dopuścił się tych nadużyć. Sporną praktykę można zatem postrzegać jako taką, która może sugerować, iż mieszkańców tej dzielnicy uważa się ogólnie za potencjalnych sprawców takich niezgodnych z prawem czynów. W tym kontekście Trybunał uściślił, że sporna praktyka stanowi **niekorzystne traktowanie** wspomnianych mieszkańców zarówno ze względu na uwłaczający oraz piętnujący charakter tej praktyki, jak i na niezwykle trudność, wręcz niemożność, aby mieszkańcy mogli sprawdzić swój licznik energii elektrycznej w celu dokonania kontroli zużycia.

Po trzecie, w sytuacji gdyby bułgarski sąd nie stwierdził, iż zaskarżona praktyka skutkuje bezpośrednią dyskryminacją ze względu na pochodzenie etniczne, Trybunał wskazał, że zasadniczo **może ona skutkować pośrednią dyskryminacją**. Praktyka ta bowiem, przyjmując założenie, że została wdrożona wyłącznie w celu zapobieżenia nadużyciom popełnianym w tej dzielnicy, opiera się na pozornie neutralnych kryteriach, wpływając w o wiele wyższym stopniu na osoby o romskim pochodzeniu. A zatem **skutkuje ona szczególnie niekorzystną sytuacją osób o takim pochodzeniu etnicznym w porównaniu do innych osób**.

W tym względzie Trybunał podkreślił, że ochrona bezpieczeństwa przesyłowej sieci elektroenergetycznej oraz należyty nadzór nad zużyciem energii elektrycznej stanowią zgodne z prawem cele, które zasadniczo mogą uzasadnić takie odmienne traktowanie. Jednakże CEZ RB powinna wykazać, że w rozpatrywanej dzielnicy faktycznie dopuszczono się nadużyć związanych z licznikami energii elektrycznej oraz że tego rodzaju ryzyko nadal istnieje. Przyznając, że sporna praktyka stanowi odpowiedni środek dla realizacji wspomnianych celów, Trybunał uściślił jednak, że bułgarski sąd powinien rozpatrzyć, czy istnieją inne odpowiednie i mniej uciążliwe środki pozwalające rozwiązać zaistniałe problemy.

Nawet jeżeli nie istnieje żaden inny równie skuteczny jak zaskarżona praktyka środek pozwalający osiągnąć wspomniane cele, Trybunał wskazał, iż praktyka ta wydaje się być nadmierna w stosunku do tych celów oraz zgodnych z prawem interesów osób zamieszkujących w rozpatrywanej dzielnicy. Bułgarski sąd powinien ustalić, czy taka sytuacja ma miejsce, uwzględniając w szczególności uwłaczający i piętnujący charakter spornej praktyki, a także fakt, że pozbawia ona wszystkich mieszkańców dzielnicy, bez rozróżnienia i od bardzo dawna, możliwości regularnego kontrolowania ich zużycia energii elektrycznej.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106